

**VRBIS HIEROSOLY-//m[a]e, Templiq[ue] in ea origo, &
ho//rum rursus excidium, profana-//tio, aliaeq[ue] uariae
fortuna**

Langen, Rudolf von

Coloniae, Jan. 1517

VD16 L 341

Quomodo in Iuda Maccabæo qui sim[u]l dux & sacerdos populi fuit,
rursum principatus Iudæorum nascitur, ad primum Aristobolum regem
dura[n]s, & quomodo Aristobolo Alexandri filio a Romanis capto, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71344](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71344)

populi sui aduocat concionē. Expulsis iam de Iudæa Antiochi ducibus, Hierosolymam ascendit, quo cum tota multitudine peruenisset, templum desertum inueniens, portasque incensas, syluasque in templo per longam solitudinem pullulasse, edito cum socijs ingenti gemitu, templum ab idolorum imaginibus emundans, patrias leges suis reddidit civibus, post annos uastitatis Hierusalem sex, cōtaminatiōis autē templi tres. Proque ea templi expiatione, uel renouatione, per octo dies ingens festum cum omni populo Iudas egit. Quas ob res omnium Iudæorum fauore, Iudas sacerdos & dux decernitur, qui ea dignitate suscepta, legatos Romam mittit, fœdus cum Romanis percussuros, Senatus decreuit Iudæos amicos & auxiliatores Romanorum habendos.

¶ Quomodo in Iuda Maccabæo qui simul dux & sacerdos populi fuit, rursus principatus Iudæorum nascitur, ad primum Aristobolum regem durans, & quomodo Aristobolo Alexandri filio a Romanis capto, Pompeius Hierusalem cepit, & M. Crassus quomodo templum spoliauit.

¶ Caplm. VII.

IN Iuda autem Maccabæo rursus Iudæorum principatus nascitur, per annos sex & quinquaginta durans, succedentibus sibi ex Maccabæorum origine, qui simul & pontifices erant ducibus, usque ad Aristobolum Ionathæ filium, regem pariter & pontificem, qui primus apud Iudæos diadematis sumpsit insigne,

H

post quadringentos & octogintaquatuor annos Ba-
 bylonicæ captiuitatis, post quem cum uno regnasset
 anno, regnavit Ianneus cognomento Alexāder, qui
 similiter pontificatum administrans, decem & septem
 annis ciuibus crudelissime præfuit. Quo uita functo,
 Alexādra (quæ & Saluia) uxor eius Hierosolymis re-
 gnauit, annis nouem. A quo tempore Iudæos rerum
 confusio, & uariæ clades, oppresserunt. Nam Aristos-
 bolus & Hircanus filij Alexandri, contra se de impe-
 rio decertantes, occasionem præbuere Romanis, ut Iu-
 daeam inuaderent. Cn. enim Pompeius totius pene ui-
 ctor oriētis, capto post multas eius machinatiōes Ari-
 stobolo, Hierosolymæ admouit exercitum, quam præ-
 ter septentrionalem eius partem, dum eam circuit. mun-
 nitissimā uidens, per eam hanc posse capi animū intē-
 dit. Verx eos qui in urbe fuerunt Iudæos seditio exas-
 gitabat, dicentibus qui Aristobolo studebant. Poma-
 peium excludendum, Hircano fauetes tradendam ci-
 uitatem Pompeio censebāt, unde Aristoboli studios-
 sis in templum fugientibus, pars altera Pompeium in
 urbem recipiens, aulam ei & palatium tradiderunt. Pi-
 sonē autē Pompeius cū ualido præsidio, ad aulæ custo-
 diam, templiq; obseruationem mittit, uerbis hortādo
 pacificis ad deditiōnem, eos qui ad templum confuge-
 rant. Sed eis minime auscultantibus, ad oppugnatio-
 nem multis se machinis parant Romani. Et præcipue
 sabbatorum die, Iudæis non resistētib; magnos ac-
 cumulat aggeres, arietes ferro graues muris admouē-
 tes, quorum impulsu maxima turris concussa cecidit.

*Antonyus
 quæ uictor Pompeius
 agerunt*

partemque templi aperuit, per quam Romanorum ir-
 rumpentium primus, Faustus Cornelius Sylle filius
 cum suis militibus murum ascendit. Captum iam se-
 cundo templum & pollutum est, ac totum Iudæorum
 caede completum. Nam uigintiduo Iudæorum milia,
 in ea irruptione cæsa sunt. Pompeius igitur urbe &
 templo captis, quod nulli (exceptis sacerdotibus) li-
 cuit, reueratis sanctis templi adytis, ad sancta usque san-
 ctorum progrediens, iudic quæ nisi sacerdotibus fas
 fuit intueri. Inueniensque thesauri sacri pecunias, ad
 duo milia talentorum, nequaquam has attingere uo-
 luit. Verum intactas, templo dimittens, templi præ-
 capit aditus, ut templo a cædibus hominum expias-
 to, legitimas Deo suo hostias offerrent, Hircanum
 que donauit sacerdotij principatu. Sicque Romanor-
 rum primus Cn. Pompeius Iudæam Romanis sub-
 iectam, & tributariam fecit. Anno postquam Iu-
 das Maccabeus apud Hebræos (ut diximus) prin-
 cipatum resumpsit, tertio & nonagesimo. Ante-
 quam uero CHRISTVS dominus noster in Beth-
 leem nasceretur, annis quinque & sexaginta. ¶ Bre-
 uis post hæc tempore Marcus Crassus uir alioquin
 magnus & præpotens, sed insatiabilis homo auaris-
 tiæ, in Parthos ducens exercitum, audiens in tem-
 plo apud Hierosolymam magnam argenti & auri
 uim esse, duoque pecuniæ talentorum milia, quæ
 Cneo Pompeius intacta reliquerat. Templum
 intradit, Non solum præfati ponderis pecuniam
 auferens, uerum quod reliquum auri fuit, ad octo
 H ij

Mina.
Iosephus.
Varro
Priscianus

usq; milia talentorum diripuit. Abstulit præterea & trabem auream atq; uersatilem, minas trecentas pensantem. Mina autem apud Hebræos (ut Iosephus ait) due & semis libræ existimatur. Secundum Varronem autem & Priscianum, unam continet libram, & quam nos minam, Græci ^{μνα} una syllaba dicunt. Legendum igitur in euangelio, decem minas, nisi quis Græce magis legere uelit, q̄ Latina. Crassus igitur tanta & tam inestimabili præda ditatus, sacrilegio a se patrato, nõ diu lætatus est, diuina eum sequete uindicta. Nam inceptam in Parthos expeditionem, psequens, Euphrate flumine traiecto, a transfuga quodam inductus, ad ignotam camporum solitudinem descendit, ubi undiq; circumuolantibus sagittariorum agminibus, cunctus eius exercitus uel telorum obrutus est. Ipse uero Crassus ad colloquium sollicitatus, ne uiuus (repugnantibus tribunis) caperetur euasit, sed dum fugam petit occisus est. Caput eius cum dextra manu resectum, ad regem Parthorum perlatum est, atq; ita ludibrio habitum, ut faucibus eius agrum liquefactum infunderet, insultantibusq; iam mortuo Parthis. Vrat te nunc aurum Parthicum, quod te uiuentem satiare non potuit. Postea uero (ut diximus) cum uinctum Aristobolum Pompeius triumpho seruandum Romã misisset, pontificatus principatum fratri eius Hircano tradidit. In quo tribus ac triginta præfuit annis.

in palatio uorans rō...
ut miles ad bellid...
expediant temp...
a...
dum...
rati apparatus ad dicit

Terribilis
no sic audiret...
habere effem

¶ De captiuitate Hierosolymorū, & templi ab Herode, Sosio Romanorum duce sese adiuuante.